

funksjonærer jobber blant. Alle disse avsnittene overbeviser om at begrepene er viktige når det gjelder å forstå mange brukere og deres livssituasjon. Her er også gode eksempler på å forklare hvorfor tiltak ikke fører frem. Et eksempel er mislykket attføring av mennesker som må flytte for å ha sjanse til en jobb, men som ikke kan risikere å gi opp det sosiale nettverket de strever for å ha på hjemstedet.

Derimot er det vanskelig å finne gode eksempler på at teorien om sosial kapital kan brukes til å formulere gode tiltak i velferdsarbeid. I vårt land er mye allerede gjort, f.eks. å organisere eldresentre, boenheter for psykisk utviklingshemmede og mye annet. Nye forslag er ikke lett å komme med. Men de bør komme, f.eks. i skolene og i barnevernet. Således er denne boken svært velkommen.

Bjørgulf Claussen

Institutt for helse og samfunn
Universitetet i Oslo

Dansk seniorpolitikk – apokalypse nå!

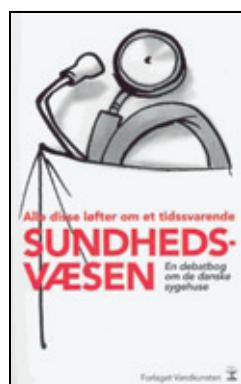
Ishøy T, red.

Alle disse løfter om et tidssvarende sundhedsvæsen

En debatbog om de danske sygehuse. 285 s, tab, ill. København: Forlaget Vandkunsten, 2010.

Pris DKK 229

ISBN 978-87-7695-156-6

Da jeg leste denne boken, var det raskt to danske organisasjoner jeg måtte google. Den ene var Dansk Selskab til Sikring af Lægers Ytringsfrihed (DSLY; <http://dsky.dk>). I deres formålspagrav står det bl.a: «Selskabets formål er at sikre lægers ytringsfrihet i overensstemmelse med gældende love, vedtægter og internationale deklarationer til gavn for patienterne og sundhedsvæsenet. Samtidig vil selskabet støtte medlemmer, der kommer i knibe i forhold til ytringsfriheden og søger at forhindre, at dette sker i fremtiden (...).»

Den andre organisasjonen, som i boken fremstår som den store stygge ulven, heter DJØF. Det er tydelig at bokens redaktør, Torben Ishøy, tar det som en selvfolge at alle lesere vet hva disse bokstavene står for, men det visste altså ikke jeg. DJØF er forkortelsen for Danmarks jurist- og økonomforbund, og på hjemmesiden

(www.djoe.dk/) heter det: «DJØFs over 69.000 medlemmer arbeider bl.a. med jura, økonomi, administration, forvaltning, forskning, undervisning, kommunikasjon og ledelse.»

Når jeg nevner dette, er det fordi jeg lurer på om en bok som denne i det hele tatt ville kunne bli utgitt i Norge. Her har vi ingen egen organisasjon (utenfor Legeforeningen) til å ivareta legenes ytringsfrihet, men opplever heller ikke en så massiv og konkret legefiende som DJØF tydeligvis er.

Hva handler så denne boken om? Den presenteres som en debattbok om de danske sykehusene. Det kan man trygt si at den er, bortsett fra at det ikke foregår noen debatt i selve boken. Den representerer en samstemt og kraftig bredside mot danske samfunnsinstitusjoner, og i særdeleshet helsevesenet og måten sykehusene drives på. 15 av de 16 bidragsyterne er mannlige nåværende og pensjonerte overleger og professorer, den siste er kvinnelig sykepleier med samme etternavn som en av overlene. Gjennomsnittsalderen for de debattende legene er 69 år, med et spenn fra 53 år til 91 år.

Dette bør selvsagt ikke nødvendigvis svekke sakligheten. Pensjonerte leger kan komme med offentlig kritikk av systemet uten å risikere å miste jobben, en risiko som også finnes her til lands (1). Dessuten er det ikke utenkelig at en eldre erfaren overlege kan komme med nyttige og konstruktive forslag til endringer og forbedringer av systemene.

Dessverre er det ikke konstruktive forslag som preger denne boken. Den fremstår, med noen få hederlige unntak, som en endeløs klagesang, stort sett over temaet «kalt var mye bedre før». Flere av innleggene bekrefter alle forestillinger om eldre mannlige overleger som arrogante besservissere, og både sykepleiere og pasienter får sine pass skikkelig påskrevet. Men hovedfienden er de for omtalte DJØF-erne. Vi kjerner denne type beskrivelser fra norske humorister, for eksempel i en artikkel om kunsten å svømme blandt haier (2), bare at her er det blitt blodig alvor. Som redaktøren Torben Ishøy skriver i sin lange og nokså snirklete klagesang: «Bureaukrater og hofsnoge har inndtaget væsentlige kontrollposter, som den syge intetanende må passere for at kunde gennemføre den lange vandring opad gennem systemet.»

Et innlegg som skiller seg positivt ut er Lars Heslets «Fremidtens hospital». Han har bl.a. skrevet boken *Sansernes hospital* (3), og jeg antar hans kapittel er en kortversjon av denne. Han viser på en overbevisende måte hvordan sykehushyggen, særlig der hvor man må forholde seg til gamle bygninger beregnet på gårdsdagens behandlingsregimer, ikke har maktet å følge med i den kunnskapsbaserte teknologiutviklingen, for eksempel ved å fjerne unødvendige stresselementer for personalet og

pasienter. Det handler bl.a. om så enkle ting som å redusere støy og sørge for optimale lysforhold.

Det internasjonale perspektivet er totalt fraværende. Den danske nedturen som beskrives blir ikke satt i relief til andre lands «nedturer». For meg blir dette en samling apokalyptiske skrifter fra en avgående legegenerasjon som er frustrert fordi de ikke selv lenger sitter ved roret. Hvorfor gjorde de ikke mer da de var yngre og saftigere?

Olaf Gjerløw Aasland

Legeforeningens forskningsinstitutt

Litteratur

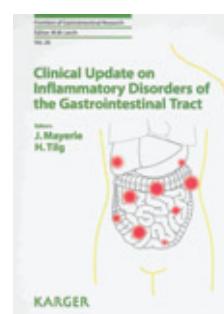
- Aasland OG, Førde R. Legers faglige ytringsfrihet. Tidsskr Nor Legeforen 2008; 128: 1838–40.
- Iversen OH. Kunsten å svømme blandt hai. Tidsskr Nor Lægeforen 2003; 123: 1157–8.
- Heslet L. Sansernes hospital. København: Arkitekten forlag, 2007.

Nyttig om inflammasjon i mage-tarm-kanalen

Mayerle J, Tilg H, red.

Clinical update on inflammatory disorders of the gastrointestinal tract

216 s, tab, ill. Basel: Karger, 2009. Pris CHF 182
ISBN: 978-3-8055-9294-9

Dette er bind nr. 26 i serien *Frontiers of gastrointestinal research* og omhandler ulike aspekter ved inflammasjon i mage-tarm-kanalen. Det er en ambisiøs oppgave å dekke et så vidt-spennende tema

i en bok på ca. 200 sider, men som tittelen antyder, er intensjonen å gi en oppdatering innenfeltet, ikke å være en lærebok.

I fire deler (hepatologi, gastroenterologi, pancreasykdommer og ventrikellykdommer) presenteres kapitler som i realiteten er isolerte oversiktsartikler av ulike forfattere. De fleste kapitlene omhandler spesifikke temaer, et fåttall omtaler inflammasjon generelt. Fokus varierer fra basalfag til praktiske kliniske problemstillinger, men også nye og mulig fremtidige behandlingsmetoder omtales. Temaene spenner eksempelvis fra immunterapi ved pancreascancer via probiotika ved ulike sykdommer i mage-tarm-kanalen til eradikasjon av Helicobacter pylori. Det virker noe tilfeldig hvilke temaer som er omtalt, og fremstillingen er fragmentert og ufullstendig. På den annen side er majoriteten av kapitlene godt skrevet, gir oversiktlig presentasjon av de enkelte temaene og har gode illustrationer.